

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 3. Lucifer ex consideratione, &c. appetivit summam & absolutam in res omnes creatas dominationem, hoc sensu quòd voluerit rebus omnibus creatis dispoticè præesse, absque omni subjectione ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

stum cap. 87. ubi etiam ait de diabolo : *A luce sua superna, quam à Deo habebat, superbia merito abscissus est.*

Fulgentium lib. 1. ad Monimum cap. 17. ubi hæc scribit : *Tunc initium sumpsit (superbia) cum Angelus adversus Deum elatus, & ipsa elatione prostratus, per concupiscentiam... volens usurpare, quod illi datum à Deo non fuit, à Deo discessit, & cecidit.*

Magnum denique Gregorium lib. 34. Moral. c. 17. ubi de Lucifero ita loquitur : *Eo ipso similitudinem (Dei) perdidit, quo esse ei superbe similis in celsitudine concupivit. Qui enim charitatem ejus imitari debuit, subditus ambuit ejus celsitudinem, & hoc quod imitari poterat, amisit elatus.... dum privatam celsitudinem superbe appetiit, jure perdidit participatam.*

Conferunt Hugo Viç. Summ. Sententiar. tract. 2. cap. 4. Magister Sent. lib. 2. distinct. 6. litt. A. & S. Thomas hic quest. 63. artic. 3. in O. Dicendum, inquit, quod Angelus absque omni dubio peccavit, appetendo esse ut Deus.

RESPONSIO II.

Lucifer ex consideratione naturalis perfectionis ac pulchritudinis suæ elatus appetivit supremam quandam & creaturæ indebitam celsitudinem.

Prob. 1. Ex Scriptura, quæ hoc aperte videtur significare; cum apud Ezechielem cap. 28. Lucifero dicitur : *Elevatum est cor tuum in decore tuo; & ipse apud Isaiam cap. 14. dicit : In cælum conscendam, super astra Dei exaltabo solum meum.... Ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo.*

Prob. 2. Ratione. Quia, ut probatum est, Lucifer peccavit peccato superbiæ. Ergo peccavit, ex inordinato sui amore, & propriæ excellentiæ affectu appetendo indebitam aliquam celsitudinem : nam ut ait S. Augustinus lib. 14. de Civ. cap. 13. *Quid est superbia, nisi perversa celsitudinis appetitus? Perversa celsitudo est, deserto eo, cui debet animus inherere principio, sibi quodammodo fieri acque esse principium. Hoc fit, cum sibi nimis placet. Sibi vero ita placet, cum ab illo bono incommutabili deficit, quod ei magis placere debuit, quam ipse sibi.*

Lucifer igitur peccavit peccato superbiæ, quia sibi nimis placuit; & sibi nimis placendo, ex perfectionis scilicet & pulchritudinis consideratione, se ipsum inordinatè amavit; & inordinatè se amando, propriam excellentiam inordinatè appetivit. Atqui non appetivit inordinatè propriam excellentiam, nisi quia appetivit indebitam celsitudinem. Ergo peccavit, quia ex inordinato sui amore, & propriæ excellentiæ affectu, indebitam celsitudinem appetivit, & quidem aliquo modo supremam, & omni creaturæ indebitam : ealem enim celsitudinem manifestè significant hæc verba : *In Cælum conscendam, &c.*

Hanc doctrinam tradunt Patres, ut Cyrillus Alexandrinus lib. 2. commentariis in Isaiam, cum ait : *Diabolus veluti inter astra Lucifer cecidit, & comminutus est, tumida & turgida cogitans, & honorem ac gloriam soli summa natura congruentem rapere cupiens, quantum molimine & vi & animo poterat. Ut Paschasius Diaconus verbis supra citatis art. IV. Ut Gregorius Magnus verbis jam laudatis hoc art. & modo laudandis. Ut Bernardus serm. 1. de Adventu Domini : Lucifer, inquit, ille qui manè oriebatur, pro eo quod Altissimi similitudinem usurpare tentavit, & rapinam arbitratu est esse se æqualem Deo.... precipitatus illico corruit. Et Hugo Viçtor. cum Magistro Sent. locis citatis supra.*

Cum autem dicunt diabolum affectasse æqualitatem cum Deo, commodè intelliguntur de specialissima quadam cum Deo similitudine : perfectam enim cum Deo æqualitatem, quam evidenter norat Lucifer sibi impossibilem esse, seriò affectare non potuit. Et si Doctores citati, saltem plerique, necessariò intelligendi essent de perfecta æqualitate, adhuc pro nobis posset allegari : nam eatenus dici potest diabolus peccasse affectando perfectam cum Deo æqualitatem,

quatenus ex vehementi desiderio assequendæ, si fieri posset, perfectæ cum Deo æqualitatis, absolute & efficaciter, quantum erat ex se, aspiravit ad supremam illam & omni creaturæ indebitam celsitudinem, qua similis fieret Deo, sic ut tanquam Deus haberi posset.

RESPONSIO III.

Lucifer ex consideratione naturalis perfectionis & pulchritudinis suæ elatus, appetivit summam & absolutam in res omnes creatas dominationem, hoc sensu quodd voluerit rebus omnibus creatis despotice præesse absque omni subjectione ad Deum, quoad imperium & ministeria actualia.

Prob. Nam Lucifer, ut probatum est, appetivit supremam quandam & omni creaturæ indebitam celsitudinem. Atqui hæc celsitudo aliud esse non potest, quam dominatio in res omnes creatas summa & absoluta in sensu explicato. Ergo, &c.

Confirm. Quia hanc dominationem assequendo, Lucifer in Cælum conscendisset, super astra Dei exaltasset solum suum, ascendisset super altitudinem nubium, & Altissimo, cujus est supremum & ab omni omnino subjectione solum in res omnes creatas dominium habere, simillimus evasisset, ut perfecte clarum est. Atqui hæc omnia appetivit Lucifer, ut constet ex Scripturis. Ergo, &c. Amplius : Lucifer hanc dominationem assecutus, haberi potuisset tanquam, inferioris licet ordinis, Deus. Atqui, ut dicit S. Thomas hic qu. 63. art. 3. Lucifer absque omni dubio peccavit appetendo esse ut Deus. Ergo, &c.

Confirm. adhuc. Certe cum Lucifer gravissimè peccaverit, peccavit appetendo absolute & efficaciter, quantum erat ex se, excellentiam aliquam creaturæ indebitam. Ergo peccavit, vel quia, ut dicit S. Thomas loco citato, appetiit (absolute & efficaciter) ut finem ultimum beatitudinis, id ad quod virtute sue nature poterat pervenire, avertens suum appetitum à beatitudine supernaturali, quæ est ex gratia Dei : aut si appetiit ut ultimum finem illam Dei similitudinem quæ datur ex gratia, voluit hoc habere per virtutem suæ nature, non ex divino auxilio, secundum Dei dispositionem : vel quia appetiit absolute & efficaciter perfectam cum Deo æqualitatem : vel quia appetivit absolute & efficaciter unionem hypostaticam, eamque invidit Christi humanitati, cui noluerit se submittere : vel denique quia absolute & efficaciter appetivit præfatam dominationem.

Non primum : Nam hæc S. Doctoris sententia neque in Scriptura, neque in Patribus reperitur habere sufficiens fundamentum : imò Patribus non satis congruere videtur.

Non secundum : Nam ut dicit S. Thomas loco citato, Lucifer non potuit absolute & efficaciter appetere esse ut Deus per equiparantiam, quia scivit hoc esse impossibile naturali cognitione : nec primum altum peccandi in ipso præcessit vel habitus, vel passio ligans cognoscitivam ipsius virtutem, ut in particulari deficient eligeret impossibile, sicut in nobis interdum accidit. Et dato quod esset possibile, hoc esset contra naturale desiderium : est enim unicuique naturale desiderium ad conservandum suum esse, quod non conservaretur, si transmutaretur in alteram naturam. Unde nulla res, quæ est in inferiori gradu nature, potest appetere superioris nature gradum... Manifestum est autem, quod Deus excedit Angelum... secundum gradum nature; & etiam unus Angelus alium. Unde impossibile est, quod unus Angelus inferior appetat esse æqualis superiori, nedum quod appetat esse æqualis Deo, nisi sub hac chimerica conditione, si hoc fieri posset sine propriæ nature destructione; adeoque impossibile fuit, quod Lucifer absolute & efficaciter appeteret esse Deo æqualis.

Non tertium : quia hæc sententia supponit aliqua, quæ dubia, vel falsa sunt, nempe quod Incarnatio decreta fuerit ante absolutam prævisionem lapsum Adami, & quod Angelis viatoribus revelata fuerit. Præterea, est planè nova, utpotè inventa à recentioribus

ribus Scholasticis, & veteribus Scholæ Doctoribus, sicut & Patribus ignota. Neque hanc sententiam juvant verba Apostoli, Hebr. cap. 1. dicentis: *Et cum iterum introducit primogenitum in Orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei.* Nam supposito quod hæc verba significant duplicem Verbi in mundum introductionem, dicimus primam factam esse in instanti Incarnationis Verbi, secundam in instanti temporalis nativitatis Verbi incarnati.

Superest igitur ut quartum dicatur, nempe quod Lucifer appetiverit summam & absolutam dominationem, &c. Hanc sententiam disertis verbis tradit Gregorius Magnus lib. 34. Moral. cap. 17. *Ei, inquit, a quo conditus fuerat, subesse despexit. Ita enim Deus super omnia est, ut ipse sub nullo sit. Leviathan vero iste ejus celsitudinis culmen aspiciens, ius perversæ libertatis appetiit, ut & præficeret cæteris, & nulli subesset, dicens: Ascendam super altitudinem nubium, & similis ero Altissimo. Cuius eo ipso similitudinem perdidit, quo esse ei superbe similis in celsitudine concupivit. Nec multum ab hoc abludit id quod de Lucifero ait S. Thomas loco citato: Appetiit, inquit, aliquem principatum super alia habere; in quo etiam perversæ voluit Deo assimilari.*

Obj. Primum peccatum diaboli fuit peccatum invidiæ. R. neg. Prob. Authoritate S. Cypriani ita loquentis lib. de zelo & livore: *Diabolus inter initia statim mundi & peritit prius & perdidit. Ille dudum angelica maiestate subnixus, ille Deo acceptus & charus, postquam hominem ad imaginem Dei factum conspexit, in zelum malevoli livore prorupit, non prius alterum deficiens instinctu zeli, quam ipse zelo ante dejectus.*

R. opponendo S. Cypriano alios Patres, supra magno numero allegatos, & imprimis S. Augustinum, qui etiam disertis verbis S. Cypriani sententiam refellit lib. 11. de Gen. ad litt. cap. 14. *Nonnulli, inquit, dicunt ipsum ei (diabolo) fuisse casum a supernis sedibus, quod inviderit homini factum ad imaginem Dei. Porro hæc invidia sequitur superbiam, non precedit. Non enim causa superbiendi est invidentia, sed causa invidendi superbia. Cum igitur superbia sit amor excellentiæ propriæ, invidentia vero sit odium felicitatis aliene, quid inde nascatur, satis in promptu est. Amando enim quisque excellentiam suam, vel paribus invidet, quod ei coquantur; vel inferioribus, ne sibi coquantur; vel superioribus, quod eis non coquantur. Superbiendo igitur invidus, non invidendo quisque superbus est. Tum sic prosequitur c. 15. Merito initium omnis peccati superbiam Scriptura definivit, dicens: Initium omnis peccati superbia.*

Innocenti igitur homini eam, qua in paradiso voluptatis fruebatur, felicitatem invidit quidem diabolus, & invidendo peccavit. At jam antea peccaverat, & peccando, ex illa beatitudine, in qua ipse conditus fuerat, ceciderat; qua beatitudine si non excidisset, nullam habuisset causam invidendi homini, quod ad imaginem Dei conditus fuisset; cum ipse quoque ad imaginem Dei, & quidem modo longè excellentiori conditus fuerit. Unde Ezech. cap. 28. dicitur signaculum similitudinis Dei: *Licet homo, inquit Gregorius Magnus, lib. 32. Moral. cap. 18. ad similitudinem Dei creatus sit, Angelo tamen quasi majus aliquid tribuens (Propheta) non eum ad similitudinem Dei conditum, sed ipsum signaculum Dei similitudinis dicit: ut qua subtilior est in natura, eò in illo similitudo Dei plenius credatur expressa.*

Itaque cum Lucifer esset creaturarum omnium à Deo conditarum excellentissima, donis tum naturalibus tum supernaturalibus à Deo liberalissimè præcæteris omnibus creaturis exornata, quandiu in illo beato statu, in quo fuerat conditus, stetit, non fuit quod invidere posset homini. Sed postquam ex perfectionis & pulchritudinis suæ contemplatione elatus, summam & absolutam in res omnes potestatem Deo invidit, & propter hanc invidentiam miserimus effectus est, habuit quod invideret homini innocenti. Innocenti igitur hominis felicitatem conspicatus miser ipse, in zelum malevoli li-

vore prorupit, & instinctu zeli, quo se ipse antè dejecerat, hominem deiecit.

ARTICULUS VI.

Quodnam fuerit primum peccatum aliorum Angelorum, qui cum Lucifero damnati sunt.

EX Scriptoris Ecclesiasticis non pauci tribus prioribus Ecclesiæ sæculis sensere Angelos peccasse fornicando cum mulieribus, quarum specie capti fuerant. Ita autem sensere propter hæc verba Geneseos cap. 6. *Videntes filii Dei filias hominum, quod essent pulchre, acceperunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant.*

In hac sententia fuit in prima Apologia Justinus Martyr: *Angeli, inquit, cum mulierum, concubitus causa, amoribus sunt vincti, tum filios procreaverunt eos, qui demones sunt dicti.*

Item Athenagoras Philosophus Christianus, in legatione pro Christianis: *A statu suo, inquit, defecerunt (Angeli mali) alii quidem amoribus capti virginum, & libidine carnis accensi; ipse vero princeps (Lucifer) tum negligentia, tum improbitate circa procuraciones sibi concessitas. Ex amatoribus igitur virginum Gigantes, ut vocant, nati sunt.*

Item Tertullianus lib. de Idololatria cap. 9. *Unum propono, inquit, Angelos esse illos desortores Dei, amatores feminarum, proditores etiam hujus curiositatis (hoc est, homines Astrologiam docuisse) propterea quoque damnatos à Deo.*

Item Clemens Alexandrinus lib. 3. Pædagog. c. 2. *Harum, inquit, rerum tibi sunt indicia Angeli, qui Dei reliquerunt pulchritudinem, propter pulchritudinem, quæ flaccescit, atque adeo è cælis in terram ceciderunt.*

Item Lactantius lib. 2. Institut. divin. cap. 14. *Illos (Angelos) cum hominibus commorantes dominator ille terre fallacissimus (diabolus) consuetudine ipsa paulatim ad vitia pellexit, & mulierum congressibus inquinavit. Tum in Cælum ob peccata, quibus se immiserant, non recepti, ceciderunt in terram. Sic eos diabolus ex Angelis Dei suos fecit satellites, ac ministros.*

Hos sequitur Eusebius Cæsar. lib. 5. de preparatione Evangelica, cap. 4. ubi asserit ex textu Geneseos laudato, Gigantes ex Angelorum cum mulieribus concubitu procreatos fuisse; & sanctus Ambrosius lib. 1. de virginibus, ubi sic ait: *Cassitas Angelos fecit. Qui eam servavit, Angelus est; qui perdidit, diabolus.* Hanc tamen sententiam inter hæreses numerat Philastrius Brixienfis cap. 59. *Alia, inquit, est hæresis, quæ de Gigantibus asserit, quod Angeli miscuerint se cum feminis ante diluvium, & inde esse natos Gigantes suspicantur.* Nos saltem ut falsam & obsoletam repudiamus. Sit itaque

RESPONSIO I.

Primum peccatum Angelorum, qui cum Lucifero apostatarunt, fuit peccatum superbiæ.

Prob. 1. Ex Scriptura. Nam Job c. 41. dicitur de Lucifero: *Ipse est Rex super universos filios superbiæ, hoc est, super omnes angelos malos, qui cum eo contra Deum rebellaverunt.* Non autem vocantur filii superbiæ, nisi quia per elationem à Deo defecerunt, ut ad Luciferi castra transirent.

Prob. 2. Ex Patribus. Pro omnibus sit Theodoret. in epitome divinorum decretorum cap. 8. quod est de diabolo & demonibus, ubi sic loquitur: *Diabolus & demonum caterva, qui erant cum aliis incorporeis (sanctis scilicet angelis) illorum in Deum benevolentiam non sunt imitati; superbiæ autem & arrogantia morbo correpti, ad id quod est deterius conversi sunt, & à priori sorte exciderunt.* Et sanctus Augustinus lib. 22. de Civitate cap. 1. ubi hæc habet: *Cum præscire (Deus) Angelos quosdam per elationem, qua ipsi sibi ad beatam vitam sufficere vellent, tanti boni defectores*